

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

گزارش پژوهشی؛

تولید گل و گیاه در کشور و فرصت های صادراتی آن

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: تینا صالحی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲.....	مقدمه	❖
۲.....	گردش مالی جهانی	❖
۳.....	فرصت های صادراتی ایران	❖
۵.....	وضعیت تولید کل در کشور	❖
۵.....	مشکلات صنعت	❖
۶.....	کلام آخر	❖
۷.....	برخی وعده های قابل پیگیری	❖

بسمه تعالی

❖ مقدمه

تولید گل و گیاه در ایران قدمت طولانی دارد و در شهری مثل محلات که قطب تولید گل و گیاه در کشور است به صد سال می‌رسد. گل رز، داوودی، لاله، زنبق و بابونه آفریقایی محبوب‌ترین گل‌های جهان هستند. این روزها کرونا بسیاری از مراکز گل و گیاه در کشور را تعطیل کرده است. تعطیلی مراسم‌های عزا و عروسی و فشارهای اقتصادی موجود، استفاده از گل را در سبد خانوار مردم کاهش داده و تنها در فروردین سال ۹۹، هفت هزار میلیارد تومان^۱ خسارت به این صنعت وارد شده است. این موضوع دستمایه تهیه پژوهشی شد که به وضعیت صنعت گل و گیاه و ظرفیت‌های خالی آن می‌پردازد.

❖ گردش مالی جهانی

صنعت گل و گیاه، تجارت بزرگی در جهان را به خود اختصاص داده است.

سال	ارزش بازار جهانی گل (میلیارد دلار)
۲۰۱۷	۶۷/۳
۲۰۲۶	۱۰۳/۹ (پیش بینی)

شیوع کرونا صنعت گل در جهان را نیز تحت تاثیر قرار داده است و بسیاری از تولیدکنندگان در جهان مجبور به تعطیلی شدند.

^۱ - ابراهیمی، دبیر اتحادیه گل و گیاه محلات، ایسنا، ۹۹/۳/۲۵

تولید گل در هلند بسیار گسترده است و به ۱۵۰۰ نوع می‌رسد که هر سال حدود ۴ میلیارد دلار برای تولیدکنندگان آن به ارمغان می‌آورد.^۱ تجارت گل رز به تنهایی، طی ۵ سال گذشته به ۱۷/۵ میلیون دلار رسیده است.

اروپا بیشترین سهم از درآمد بازار گل دنیا (۴۰ درصد) را در اختیار دارد. اما در آسیا و اقیانوسیه هم بازار گل در حال گسترش است و هم‌اکنون، بیش از ۲۰ درصد از درآمد بازار جهانی را به خود اختصاص داده است.

جدول زیر مهم‌ترین صادرکنندگان گل در جهان را نشان می‌دهد.

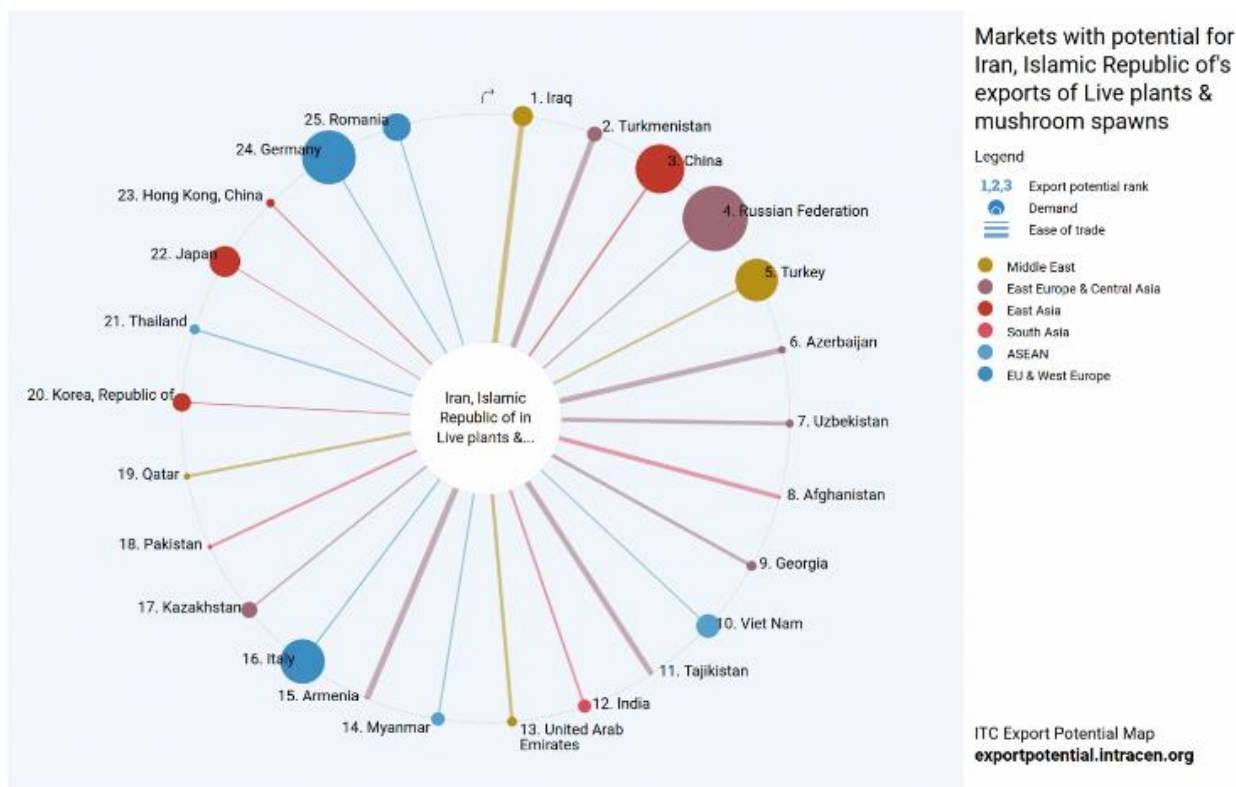
ردیف	کشور	صادرات
۱	هلند	۴/۶ (میلیارد دلار)
۲	کلمبیا	۱/۴ (میلیارد دلار)
۳	اکوادور	۸۷۹ (میلیون دلار)
۴	کنیا	۷۰۹ (میلیون دلار)
۵	اتیوپی	۲۴۱ (میلیون دلار)
۷۴	ایران	۲۷۴ (هزار دلار)

در سال ۲۰۱۹، هلند به تنهایی ۴۸/۹ درصد از بازار جهانی صادرات گل را در اختیار داشته است. جالب است که این کشور یکی از بزرگترین واردکنندگان گل در جهان نیز هست که پس از واردات، مجدداً آنها را صادر می‌کند.

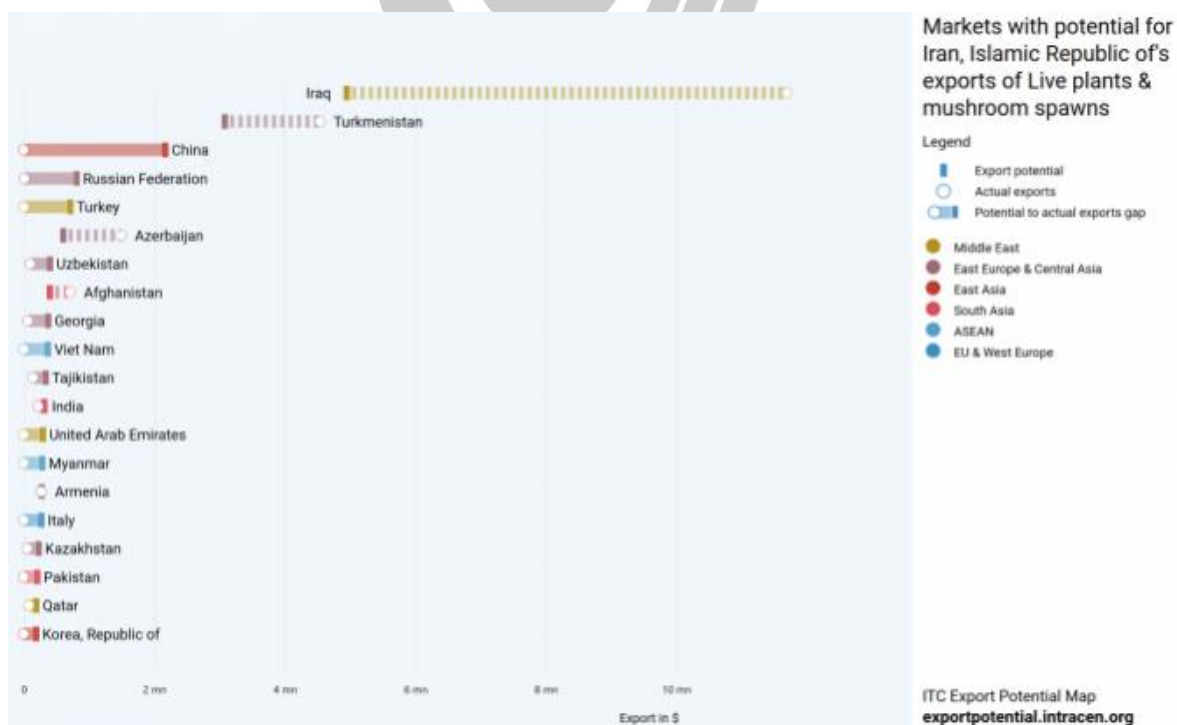
❖ فرصت‌های صادراتی ایران

در سال ۱۳۹۸ ایران، ۴۰ میلیون دلار صادرات و ۱۵ میلیون دلار واردات گل و گیاه داشته است اما فرصت‌های زیادی در این حوزه وجود دارد.

^۱ - سایت تحلیل بازار، ۹۹/۱۱/۲۵

نمودار بالا مهم‌ترین کشورهای دارای ظرفیت صادراتی گل از ایران را نشان می‌دهد. چین، روسیه و ترکیه می‌توانند بهترین هدف‌های صادراتی کشور باشند. در نمودار زیر نیز، ظرفیت‌های خالی صادراتی مشخص شده است. تنها ۲/۱ میلیون دلار ظرفیت استفاده نشده صادرات به چین برای کشور ما وجود دارد. شرکت‌های صادراتی معتقدند از ایران می‌توان به ۴۰ کشور دنیا گل فرستاد.

تولیدکنندگان در حال حاضر، از کشورهایی مثل روسیه سفارش‌های خوبی دارند اما بالا رفتن قیمت نهاده‌ها و مشکلات صادرات، راه آنها را بسته است.

الگوبرداری از کشورهای بزرگ تولیدکننده دنیا می‌تواند سبب موفقیت تولید گل در داخل کشور شود.

❖ وضعیت تولید گل در کشور

طبق اعلام مرکز آمار ایران، کل گلخانه‌های کشور در سال ۱۳۹۹، ۹۸۰۰ هکتار بوده است که شامل ۲۲ هزار و ۴۴۷ گلخانه می‌شود. از این تعداد ۲۰ هزار و ۶۳۲ گلخانه معادل ۹۲ درصد، فعال و ۸ درصد بقیه، غیر فعال است.

این رقم‌ها نشان می‌دهد تعداد گلخانه‌ها در سال ۹۹، نسبت به ۹۸، رشد ۳/۱ درصدی داشته است.^۱

یک ظرفیت ۲۷۳ هزار هکتاری، برای احداث شهرک‌های گلخانه‌ای در کشور وجود دارد که در حال حاضر از ۴ درصد آن استفاده شده است.

این صنعت بسیار ارز آور است و صادرات هر ۱۰۰ الی ۱۲۰ شاخه گل با یک بشکه نفت، برابری می‌کند. هر هکتار گلخانه برای ۱۰ نفر اشتغال ایجاد می‌کند.

❖ مشکلات صنعت

- کمبود نهاده‌ها و افزایش ۳ برابری قیمت‌ها مثل سم، کود و بذر (در کار گلخانه اگر دوهفته کود و سم به گل‌ها نرسد برداشت محصول ۶ ماه عقب می‌ماند).^۲

- قاچاق نهاده‌ها و اجبار تولیدکننده به خرید آن

- از بین رفتن بخش بزرگی از بازار به دلیل کرونا (تعطیلی مراسم‌های عزا و عروسی)

- کمبود کارگر و نیروی آموزش دیده و ماهر در کشور

- استفاده از روش‌های قدیمی به جای روش‌های هوشمند در گلخانه‌ها

- گرانی هزینه حمل هوایی

^۱ - دنیای اقتصاد به نقل از مرکز آمار ایران، ۱۴/۱/۱۴۰۰

^۲ - غلامرضا تقوی، مدیرکل دفتر گلخانه‌های وزارت جهاد کشاورزی، خبرگزاری صداوسیما، ۸/۴/۹۹

- مشکلات حمل زمینی از محل کشت، پایانه و ... تا گمرک خروجی

- مشکلات زمان بندی تولید و حمل به موقع و متناسب با نیاز مشتری و از بین رفتن تعداد زیادی شاخه گل به دلیل شرایط نامناسب صادرات در کشور (زمان نگهداری گل شاخه بریده ۳ روز است)

- نبود بسته بندی مناسب و دلخواه مشتری خارجی

- فشار اقتصادی و کاهش میزان گل در سبد مصرف خانوار

- نبود زیرساختها در پایانه های صادراتی گل و گیاه

❖ کلام آخر

گلخانه داران انتظار داشتند به هنگام شیوع کرونا و کاهش شدید فروش، با همکاری نهادها، دست کم پراخت قبوض آب و برقشان چند ماهی عقب بیفتد، اما با اختار قطع برق و گاز مواجه شدند. البته در نیمه های سال ۹۹، گلخانه ها در رسته چهاردهم کسب و کارهای آسیب دیده از کرونا و گروه یک قرار گرفتند که می تواند کمکی به این حوزه باشد.

اتحادیه گل می گوید سرانه مصرف گل در ایران، سالی ۵ الی ۱۰ شاخه است. این رقم در کشورهای اروپایی به ۲۰۰ شاخه می رسد.

دست اندرکاران صنعت گل، معتقدند جهاد کشاورزی کمک چندانی به آنها نکرده تا جایی که اگر ارتباط با آن کاملاً قطع شود، تاثیری به حال این صنعت ندارد^۱.

به نظر می رسد هموار کردن مسیر صادرات و کوتاه کردن زمان آن با توجه به عمر کوتاه گل، تنها راه نجات این صنعت است.

^۱ - ایسنا، ۹۹/۳/۲۵

❖ برخی وعده های قابل پیگیری^۱

برآورد صادرات ۵۰ میلیون دلاری محصولات گل و گیاه در سال جاری با فروکش کردن کرونا

در نظر گرفتن یارانه سوخت برای هواپیماهای باری در بودجه ۱۴۰۰ و کاهش هزینه های تولید و صادرات

تشکیل کارگروه ویژه با حضور وزارت صنعت، معدن تجارت، وزارت نفت و وزارت جهاد کشاورزی به منظور عملیاتی شدن آیین نامه اجرایی فوق

افزایش سطح زیر کشت گل و گیاه از ۸ هزار ۶۰۰ هکتار در سال گذشته به ۱۰ هزار هکتار در سال جاری

تولید ۴ میلیارد و ۷۰۰ شاخه گل

^۱ - غلامرضا تقوی مدیرکل دفتر امور گلخانه ها، گیاهان زینتی و قارچ خوراکی معاونت امور باغبانی، ایانا، ۱۴۰۰/۳/۲۶